

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ จะกล่าวสรุปเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลของการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ
2. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ
3. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับกลุ่มผู้บริหาร ใช้ผู้บริหารทุกคน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยทุกฝ่าย ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับผู้บริหาร 480 คน สำหรับกลุ่มครู กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้สูตรตารางของ (Kerjcie and morgan, 1970) แล้วเฉลี่ยไปตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยอาศัยสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 390 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยการศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา ผลงานที่วิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (check list) ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำถามทั้งหมด 57 ข้อ แยกเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ 19 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ 19 ข้อ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน 19 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งส่งไปทางไปรษณีย์ โดยสอดซองติดแสตมป์ หากไม่ได้รับตามที่กำหนดจึงติดตามทางโทรศัพท์ อีกส่วนหนึ่งได้เดินทางไปส่งและเก็บข้อมูลด้วยตนเองและในการนี้ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกองการมัธยมกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งก็ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งในการนี้ได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 870 ฉบับ ได้รับคืนมาเป็นจำนวน 686 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.85

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการใช้อัตราร้อยละ ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้อัตราเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบนัยสำคัญระหว่างกลุ่มโดยใช้อัตราที่ (T-test)

สรุปผลของการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นชายมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นหญิงและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นหญิงมากกว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นชาย

ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีอายุระหว่าง 50-60 ปีมากที่สุด ส่วนครูโรงเรียนมัศึกษามีอายุระหว่าง 40-49 ปีมากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ส่วนมาก จะมีอายุมากกว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีอายุราชการตั้งแต่ 26 ปี ขึ้นไปมากที่สุด ส่วนครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีอายุระหว่าง 11-15 ปีมากที่สุด

คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครู มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูมากกว่าผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้บริหาร

2. ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ก. จากข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองในด้านวิชาการ 19 ข้อ ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยจะมีเพียงบางข้อเท่านั้นที่ผู้บริหารและครู แสดงความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือ ข้อ 6 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองสำเร็จการศึกษาทางสาขาวิชาบริหารการศึกษาโดยตรง ข้อ 18 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะต้องเคยมีประสบการณ์งาน เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนในต่างประเทศมาก่อน ส่วนข้อที่ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งคือ ข้อ 3 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย และการลงโทษนักเรียน ข้อ 4 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจใจด้าน การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ข้อ 5 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบ และกฎหมายการศึกษาเป็นอย่างดี ข้อ 10 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทางด้านจิตวิทยา พัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี

ข. จากข้อความเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ในด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มิ่ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งถึง 8 ข้อ จะมีบางข้อเท่านั้นที่ผู้บริหารและครู แสดงความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือ ข้อ 30 เมื่อผู้ร่วมงานมีความวิตกกังวล ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ควรจะปล่อยให้เขาได้แก้ความวิตกกังวลนั้นด้วยตนเอง ข้อ 33 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีความรู้ลึกไว เมื่อครูเกิดจับกลุ่มกันเพื่อสนับสนุนหรือต่อต้านการทำงานของตน ข้อ 38 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรเสียสละทุนทรัพย์ส่วนตัวให้แก่งานสังคมของชุมชนโดยไม่มีสิ่งเลว ข้อที่ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งคือ ข้อ 21. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีบุคลิกลักษณะดูแล้วน่านับถือ ข้อ 22. สำหรับ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองจะต้องมีสุขภาพจิตดีอยู่เสมอ ข้อ 23. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองสามารถเลือกใช้วาจาหรือคำพูดที่เหมาะสมกับบุคคลในระดับต่างๆ ข้อ 24. เมื่อมีอารมณ์โกรธ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในสภาวะปกติได้ ข้อ 25. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่องในการปฏิบัติงาน ข้อ 26. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรแต่งกายให้เหมาะสมกับโอกาส และสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อ 27. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะเป็นผู้มีความจริงใจตรงไปตรงมา ข้อ 31. เมื่อมีปัญหา และอุปสรรคเกิดขึ้นกับการบริหารงาน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองจะต้องมีความตั้งใจและกล้าเผชิญกับปัญหาจนกว่างานจะสำเร็จ

ค. ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ในด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จากคำถาม 19 ข้อ ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มิ่ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย มีข้อที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือข้อ 42. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควร จะปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์โดยไม่คำนึงถึงว่าสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมจะเป็นอย่างไร ข้อ 48. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีความสามารถในด้านการกีฬา ข้อ 49. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา โดยได้คะแนนระดับสูงจากสถาบัน การศึกษา ข้อ 55. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะตัดสินใจไปก่อนแล้วค่อยหาข้อมูลสนับสนุน ภายหลัง เพื่อมิให้งานดำเนินล่าช้า ข้อ 56. ในการตัดสินใจสั่งการ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ควรจะยึดระเบียบและกฎหมายเป็นเครื่องตัดสินใจอย่างเคร่งครัดแต่เพียงอย่างเดียว ข้อที่ทั้งผู้ บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งคือข้อ 47. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ควรกล้าที่จะรับผิดชอบเมื่อปฏิบัติผิดพลาดและยอมรับคำตำหนิ ข้อที่ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิด

เห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยคือ ข้อ 53 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองสามารถเอาใจคนทุกคนเก่งไม่ ว่าผิดหรือถูกก็ตาม

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ก. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

ข. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

ค. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านความสามารถในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยใน 3 ด้านนี้ ขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน โดยแยกพิจารณาเป็น 3 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยด้านเพศพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเป็นชาย ในด้านของครู ส่วนมากเป็นหญิง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของบรรจง แอดสกุล (2523) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานครส่วนมากเป็นชาย ในด้านของครูส่วนมากเป็นหญิงมากกว่าชาย

ในด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ราชการ 26 ปีขึ้นไป ซึ่งเหมาะสำหรับการเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร เพราะทำงานมานาน ผ่านประสบการณ์หลากหลาย มีความสุขุมรอบคอบ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของรุ่งทิwa จักรักร (2526) ที่ว่า "ประสบการณ์มีความสำคัญมากในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน การได้ผ่านงานมามากย่อมทำให้มีความรอบรู้มากกว่าคนที่ไม่เคยผ่านงานมาก่อน สำหรับครูส่วนใหญ่อายุระหว่าง 40-49 ปี อยุราชการอยู่ระหว่าง 16-20 ปี ซึ่งนับเป็นวัยผู้

าหญ่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งอายุและกำลังความคิด ดังที่ประพันธ์ แสงวนิช (2506) กล่าวว่า "อายุ 31-45 ปี เป็นวัยสูงสุดของชีวิต ทางานการใหญ่ระดัม่มีความต้องการอาชีพถาวร และมีบ้านอยู่เป็นหลักฐาน เป็นที่พึ่งพิงแก่ผู้อื่น"

ในด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครู ส่วนมากมีวุฒิปริญญาตรี เพราะกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารและครู โดยมากรับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรี ทั้งนี้เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ และเหมาะสมกับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา

ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ด้านวิชาการพบว่าทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่าน เช่น พันัส หันนาคินทร์ (2513), สมบูรณ์ พรธณภพ (2521), วิจิตร วรอุบลางกูร (2523) ที่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีลักษณะด้านวิชาการ 3 ด้านคือ

1. ด้านการศึกษาทางวิชาชีพของผู้บริหาร
2. ด้านความรู้ทั่วไปของผู้บริหาร
3. ด้านประสบการณ์ของผู้บริหาร

ในเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านวิชาการนี้ ข้อที่น่าสังเกตุดังนี้ ทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือข้อที่ว่า "ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรสำเร็จการศึกษาทางสาขาวิชาบริหารการศึกษาโดยตรง แต่จากงานวิจัยของ วิจิตร ชีรกุล (2518) กล่าวว่า ผู้บริหารที่เลือกเรียนวิชาเอก หรือวิชาทางด้านวิชาการศึกษา อักษรศาสตร์ และวิชากฎหมายในระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากกว่าผู้เรียนในสาขาวิชาอื่น ผู้บริหารที่เรียนสูงกว่าปริญญาตรีในทางสาขาบริหารการศึกษา และนิเทศการศึกษา จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการทำงานดีกว่าผู้บริหารที่ไม่ได้มีการศึกษาในสาขานี้ การที่ทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นในเกณฑ์ไม่แน่ใจในเรื่องนี้อาจเนื่องจากการที่จะเป็นผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ได้จะต้องมีอายุราชการมาก ย่อมผ่านประสบการณ์ในการทำงานมานาน ย่อมมีความรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มาก และในการทำงานในระบบราชการมีการอบรมในระดับต่าง ๆ เช่น การอบรมในการเตรียมผู้บริหาร ก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งเป็นการศึกษาสาขาบริหารอีกวิธีหนึ่ง ดังนั้นการจบมาทางด้านบริหารการศึกษาจึงไม่ค่อมมีความจำเป็น

ข้อที่น่ามาอภิปรายอีกข้อหนึ่ง คือ ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือข้อที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะต้องเคยมีประสบการณ์งานเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนต่างประเทศมาก่อน ในด้านการศึกษาในปัจจุบันนี้ เนื่องจากในโลกทุกวันนี้มีการติดต่อสื่อสาร

กันมากกว่าเก่า แน่่อนการศึกษาจากอีกระบบหนึ่งน่าจะมีความสำคัญในการที่เราจะมองการศึกษา
 ในอนาคต ปัญหาของการศึกษาในต่างประเทศมีอย่างไร เขาจัดการศึกษากันอย่างไร และน่าสิ่ง
 ที่เราเรียนรู้ในการดูงานต่างประเทศเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของเราได้ ซึ่งผู้บริหาร
 และครู อาจมีความคิดว่า วัฒนธรรม ประเพณีแตกต่างจากของไทย ดังคำกล่าวของ จรี วิจิตร
 วาทการ (2525) ที่กล่าวว่า โครงสร้างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการบริหารงาน เมื่อโครงสร้าง
 ทางวัฒนธรรมของไทย มักยึดบุคคลเป็นหลักทำให้ระบบการบริหารงานของไทยเป็นระบบอุปถัมภ์
 ยึดตัวบุคคลที่ทาคุณประโยชน์ให้ถึงแม้ว่าจะได้มีการนำโครงสร้างขององค์กรสมัยใหม่ ซึ่งกำหนด
 ความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ แต่ยังคงผูกพันกับโครงสร้างวัฒนธรรมเดิม ซึ่งยังคงเป็นตัวกำหนด
 ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่ไม่เป็นทางการอยู่

ข้อที่น่าสนใจจะนำมาอภิปรายอีกข้อหนึ่งคือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรมีความรู้
 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องวินัย และการลงโทษนักเรียน ซึ่งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่
 ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกับความคิดของผู้วิจัย ซึ่งพนัส หันนาคินทร์ (2513) ให้ข้อคิด
 บางประการ เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยนักเรียนว่าควรจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบ
 โดยให้นักเรียนได้เข้าใจเหตุผลและเห็นดีจากการปฏิบัติระเบียนั้น อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึก
 เหมือนถูกบีบบังคับระเบียบวินัยที่จะต้องมาจากนักเรียน และการกำหนดระเบียบข้อบังคับนั้น
 ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม และถ้ามองอีกด้านหนึ่งหน้าที่โดยตรงของผู้ช่วยผู้บริหาร
 ฝ่ายปกครองตามที่กรมสามัญศึกษา (2532) ได้กำหนดขอบข่ายของงานฝ่ายปกครอง คือการส่งเสริม
 และพัฒนาให้นักเรียนมี วินัย คุณธรรม จริยธรรม และการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 ของนักเรียน

ข้อที่น่าสนใจอีกข้อหนึ่งที่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ
 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน
 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ภิญญ สาคร (2516) กล่าวว่าการบริหารงานบุคคลคือ หัวใจ
 ของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือ
 หน่วยงานขนาดใหญ่จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่
 เพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่ายและความคิดเห็นของ สมาน
 รังสิโยภักดิ์ (2535) กล่าวว่า ในการบริหารงานใด ๆ ก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่า เรื่อง
 เกี่ยวกับตัวบุคคลเป็นเรื่องที่สำคัญและยุ่งยากที่สุด ทั้งนี้เพราะตามหลักทั่วไปในการบริหารงานนั้น
 แม้ว่ามีงบประมาณให้เพียงพอก็มีการจัดองค์การและการบริหารงานที่ดี มีอุปกรณ์ และวัสดุ

ต่าง ๆ พร้อมมูลสักเพียงใด ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยอันดีแล้ว ก็เป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จ

ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านบุคลิกภาพ ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ แนวความคิดของ วิจิตร ศรีสอาด และคณะ (2533) ที่สรุปว่า บุคลิกภาพบางประการเป็นบุคลิก ลักษณะที่ดี ลักษณะที่แสดงออกของผู้นำจัดเป็นพฤติกรรมที่มีผลต่อผู้ร่วมงาน บุคลิกลักษณะที่ดีย่อม เกี่ยวต่อผลการปฏิบัติงาน เราระก้อให้ผู้ร่วมงานมีขวัญ และกำลังใจดี และในทางตรงกันข้ามบุคลิก ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ย่อมทำลายขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน และความคิดของอุทัย หิรัญโรต (2524) ที่เห็นว่า มนุษย์ตกอยู่ในกระบวนการดัดแปลงปรุงแต่งบุคลิกภาพของตนอยู่แทบทุกระยะ ของชีวิต บุคคลที่ไม่ปรับปรุงบุคลิกภาพของตน หรือบุคลิกภาพไม่เปลี่ยนแปลงตามวัย ย่อมหมดความ ก้าวหน้าอย่างสิ้นเชิง บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่คนอื่นสังเกตเห็นได้จากภายนอกในทางตา ซึ่งจะสร้างความหลงใหลหรือประทับใจ ชื่นชม ยินดีแก่คนอื่น แต่บุคลิกภาพภายในที่เกี่ยวกับนิสัยใจคอ คุณธรรม ความเมตตาปราณี หากมีอยู่ในตัวตน จะช่วยส่งเสริมให้บุคลิกภาพนั้นสมบูรณ์ และยังสอดคล้องกับ ความคิดของ อาภา ภมรบุตร (2516) โดยกล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับ นักปกครอง นักบริหาร และหัวหน้าหน่วยงาน

ข้อที่นำสังเกตอีกข้อหนึ่งข้อที่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือข้อที่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะเป็นผู้มีฐานะดีพอสมควรในชุมชน ซึ่งต่างจากความคิดเห็นของ ภิญญ สาทร (2516) ที่ว่า คุณสมบัติของผู้บริหารที่ดี ในสังคมไทยคือใจกว้าง ใจดี ไม่ตระหนี่ ต่อการเลี้ยงดูและการให้รางวัล ซึ่งในข้อนี้ผู้บริหารจะต้องมีฐานะดีจึงจะทำได้ ซึ่งตรงกับความคิด ของรัฐที่ให้เงินประจำตำแหน่งสำหรับผู้บริหาร เพราะมีความเชื่อที่ว่าผู้บริหารจะต้องมีเงินพอที่จะ ทำหน้าที่ในการเป็นผู้บริหาร ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจมีความคิดที่ว่า ทั้งผู้บริหาร และครู ต่างก็เป็นผู้ที่มีความรู้ ด้วยกัน ซึ่งฐานะในด้านความรู้นี้ ไม่ทำให้มีความแตกต่างกันมากนัก ดังนั้นผู้บริหารจึงไม่จำเป็นต้องใช้เงินในด้าน การเลี้ยงดูและให้รางวัลแก่ครูหรือผู้บริหารอื่นๆ

อีกข้อหนึ่งที่น่าสนใจคือ ข้อที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรเสียสละทุนทรัพย์ส่วนตัวให้ แก่งานสังคมของชุมชน ซึ่งทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจการเสียสละ ทุนทรัพย์ส่วนตัวของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง เป็นการแสดงถึงความใจกว้าง มีความรักกันคน อื่น และเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อีกอย่างหนึ่งด้วย นพพงษ์ บุญจิราตุลย์ (2525) ได้ เสนอแนะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนไว้ข้อหนึ่งว่า ครูและโรงเรียนร่วมกิจกรรมและ

พิธีการต่าง ๆ ของชุมชนในโอกาสสำคัญ

ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (2516) ที่กล่าวว่า ในการคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานนั้น จะต้องยึดหลักความรู้ความสามารถเป็นสำคัญ ต้องพยายามหาทางคัดเลือกให้ได้ผู้มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่สุด โดยประกาศเชิญชวนให้ผู้มีความรู้ ความสามารถสมัครสอบ ให้มากที่สุดที่จะมาใช้ แล้วจัดให้มีการสอบเข้าแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือคัดเลือก เพื่อเลือกเฟ้นเอาผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่สุดเข้าปฏิบัติงาน

ข้อที่น่าสนใจข้อหนึ่งที่ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจคือข้อที่ว่าผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ควรจะมีความสามารถในด้านกีฬา จากงานวิจัยของ สตอกดิล (Stogdill) อังโรดย เณลิ้ม รัชชนะกุล (2524) ได้สรุปผลการวิจัยหลายฉบับ และได้ผลการวิจัยว่า คุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นผู้บังคับคือความคิดริเริ่ม การเป็นที่นิยมของบวงชน ความสามารถในการเข้าสังคม การตัดสินใจ ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด การมีอารมณ์ขัน การมีความร่วมมือกับคนอื่น และความสามารถทางการกีฬา ซึ่งขัดแย้งกับความคิดของผู้บริหารและครู ซึ่งแท้ที่จริงแล้วผู้มีความสามารถในการกีฬา อย่างน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ อภิรมย์ ณ นคร (2521) ที่มีความเห็นว่า ความเจริญของโรงเรียนจะมีได้ผู้บริหารจะต้องมีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ

ข้อที่น่าสนใจอีกข้อหนึ่งคือ ข้อที่ว่า ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองควรจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา โดยได้คะแนนระดับสูงจากสถาบันการศึกษาซึ่งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่แน่ใจ ในความจริงแล้วคนที่ยังมีสติปัญญาสูง สามารถที่จะเรียนได้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527) ที่กล่าวว่าสมบัติเบื้องต้นของผู้บริหารคือ การมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่ที่ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ อาจเป็นเพราะว่า ทั้งครูและผู้บริหารมีความรู้ในระดับปริญญาตรี ซึ่งถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับสูงแล้วและมีความเห็นว่า คนที่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษามักจะเป็นคนที่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ 3 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ไม่แตกต่างกัน

ทั้ง 3 ด้าน อาจเกิดจากเหตุผลดังนี้ ประการแรกผู้บริหารและครู ที่ตอบแบบสอบถามมีวุฒิทางการศึกษาในระดับเดียวกัน จึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ประการที่สอง เนื่องจากผู้บริหารของทางด้านโรงเรียนมัธยม จะผ่านจากการเป็นครูมาก่อนจึงมีความคิดที่คล้ายกันซึ่งจากงานวิจัยของ เฉลิม รัชชกุล (2524) ก็มีความเห็นสอดคล้องกันกับงานวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาความขัดแย้งระหว่างบทบาทในการบริหารงานบุคคลกับบทบาทในการบริหารกิจการนักเรียนของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง เพราะผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมี 2 บทบาทในตัวคนเดียวกัน ในบางครั้งก็เกิดของการบริหารงานบุคคล ไปใช้ในเกณฑ์ของกิจการนักเรียน
2. ลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านทักษะในการบริหารงานของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง
3. ควรศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วย ฝ่ายปกครองโดยดูทางด้านนักเรียนและผู้ปกครอง